

IN MEMORIAM

PETRU IOAN (1947–2025)

**LOGICIAN AL SENSULUI, MAGISTRU AL RIGORII
ȘI AL GENEROZITĂȚII INTELLECTUALE**

A plecat și Profesorul Petru Ioan.

O dispariție care lasă în urmă o ruptură de nereparat în filosofia românească contemporană, prin aceea că pune punct – două puncte, de fapt – unei opere monumentale: *viața trăită ca scriitură și înțelepciunea dăruită ca har*. O operă care – pentru cei rămași să o asume și valorifice – nu reprezintă doar un izvor de uimitoare competență cognitivă, ci și o magistrală performanță de formare valorică, generată de un spirit ordonator marcat de verticalitate intelectuală și morală.

***

Născut la 26 aprilie 1947, la Huși, Petru Ioan și-a început parcursul intelectual sub semnul excelenței timpurii. Absolvent ca șef de promoție al Liceului „Cuza Vodă” din orașul nașterii (1965), își continuă educația la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la Facultatea de Istorie-Filosofie, pe care o încheie – de asemenea – ca șef de promoție (1970). Această dublă performanță formativă nu anunța doar o carieră universitară strălucită, ci și un destin supus efortului cognitiv și al rigorii asumate fără ostentație.

Încă din primii ani ai carierei universitare, ca asistent la catedra de Logică și Istoria Filosofiei, Petru Ioan s-a remarcat printr-un stil pedagogic clar și exigent, profund (re)formator, orientat nu spre simpla transmitere de cunoștințe, ci spre structurarea dialogală a gândirii.

Stagiul de specializare urmat în 1975 la Institutul de Filosofie al Universității Catolice din Louvain, sub îndrumarea profesorului Jean Ladrière, a consolidat această vocație a rigorii reflexive, deschizându-i orizonturi epistemologice și metalogice decisive.

Doctoratul susținut în același an, sub coordonarea profesorului Petre Botezatu, a reprezentat nu un punct final, ci începutul unui amplu program de cercetare. Parcurgând toate treptele ierarhiei universitare – lector (1977), profesor titular și conducător de doctorat (1990) – Petru Ioan a devenit una dintre figurile centrale ale logicii și semioticii românești.

După 1989, rolul său instituțional capătă o relevanță istorică prin reînființarea Facultății de Filosofie a universității ieșene, în titulatura sa originală de la 1860, devenind primul decan al acesteia într-un nou context academic. Într-o atare poziție de organizator și coordonator, profesorul Petru Ioan a contribuit esențial la reconfigurarea unui inedit *curriculum* al Facultății de Filosofie, prin promovarea unor specializări coerent întrepătrunse – filosofie, sociologie și politologie, asistență socială –, care au lărgit orizontul disciplinar al „iubirii de înțelepciune” și au permis întinerirea esențială a *staff*-ului facultății.

Pe linie academică, neostenita aspirație de a genera forme tot mai flexibile de învățământ i-a îngăduit profesorului Petru Ioan să devină ctitor al unor inedite modalități de manifestare cultural-educativă, pentru care înființarea în 1997 a Fundației Culturale „Ștefan Lupășcu” – respectiv a unei universități private cu profil umanistic și a unei generos deschise edituri etc. – stă ca exemplară inițiativă.

Opera scrisă sub semnătura lui Petru Ioan impresionează nu numai prin amplitudine, cât și prin coerența internă a unui proiect de viață intelectuală împlinit printr-o fără de egal strădanie. Zecile de volume semnate ca autor sau/și coordonator¹, sutele de studii și articole, nenumăratele conferințe (inter)naționale susținute etc. conturează un vast teritoriu de cercetare, marcat de conștientizarea unor cardinale cursuri universitare – *logică integrală și metalogică, axiomatică, semiotică și hermeneutică, axiologie, praxiologie și teoria comunicării* etc. – necesare oricărui demers epistemologic riguros.

Distincțiile primite pe parcursul devenirii sale profesional-culturale – între care Premiul Academiei Române „Vasile Conta” (1987), titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău (2018) și câte altele – nu au făcut decât să confirme o autoritate deja recunoscută de comunitatea academică. În acest sens, ar trebui amintite activitățile social-culturale și cele științifice desfășurate în echipa interdisciplinară a Institutului Național de Inventică din Iași, având ca finalitate o serie de prestigioase distincții (inter)naționale.

Pe linia aceeași valorizări a *Exceleței Românești*, se cuvin menționate activitățile desfășurate de profesorul Petru Ioan în calitate de deputat la comisia de învățământ a Parlamentului României, de susținător al unei ideologii patriotice, având constante implicații în statonificarea respectului pentru valorile spiritualității naționale.

***

Am putea conchide că există oameni a căror plecare nu goleşte, ci aşază, oameni care nu se retrag pur și simplu din lume, ci se mută în alte straturi de sens, mult mai înalte. Petru Ioan a fost un astfel de om, care ne-a învățat nu doar să gândim corect, ci să locuim

¹ *Logică și metalogică* (1983), *Adevăr și performanță* (1987), *Logică și filosofie* (1996), *Logica „integrală”* (1999), *Prin logică, spre metafilosofie* (2005), *Modalitate și modalizare în perspectiva logicii integrale* (vol. 1–2 / 2006–2007), *Introducere în protologie* (2008), *Coordonate ale filosofiei ieșene pe parcursul a trei jubilee* (2010), *Educație și creație în perspectiva logicii de tip „situațional”* (2010), *Avataruri ale unei noi paradigme* (2010), *Contribuții logo-paideice* (2011), *Cartea junglei de cuvinte...* (2014), *Înțelesuri ale numelor de filosofi* (2015), *Fals tratat de lexicologie* (2022), *Peregrinări prin lumea paronimelor* (2023).

gândirea, nu doar să folosim cuvintele, ci să le purtăm răspunderea. Altfel spus, el nu ne-a lăsat moștenire o doctrină închisă, ci *un mod de a sta drept în fața sensului*. Cu răbdare, cu joc interior, cu respect pentru celălalt. Plecând, el a știut când să îngăduie sensului să vorbească în locul vocii sale, nu pentru a construi discipoli prin imitație, ci prin trezire, prin responsabilizarea gândului. Ca atare, din orizontul unui asemenea trezit gând, vom înțelege că *Profesorul și Învățătorul, Colegul și Prietenul* nostru s-a mutat acolo unde sensurile nu mai au nevoie de explicații, acolo unde neputința vorbirii nu mai doare omeneste.

În concluzie, prin tot ceea ce a înfăptuit în viață, Petru Ioan s-a definit ca un adevărat trăitor și configurator al înțelesului de a fi, un arhitect al gândirii și un pedagog al demnității intelectuale. Prin el, filosofia nu a fost asumată ca o abstracțiune, ci ca exercițiu al responsabilității față de adevăr. Într-o lume grăbită, el a rămas statornic. Într-o epocă a zgomotului a cultivat rigoarea, iar într-un timp al relativizării a apărat sensul.

Cu o credință pe care *demnitatea de om și de român* i-a îngăduit-o mereu.

Pentru toate aceste picături de viață împletite în havuz, *Profesorului Universitar Emerit Dr. H.C. Petru Ioan* i se cuvine dăruit acum un singur cuvânt de recunoaștere, rostit simplu în limba nepoților săi:

Chapeau!

Traian-Dinorel Stănciulescu

